

Karol Szymanowski – Pierwszy Koncert Skrzypcowy

Wpisany przez bluesever

Poniedziałek, 28 Styczeń 2013 14:26 -

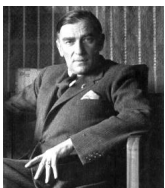

Karol Szymanowski – Pierwszy Koncert Skrzypcowy

Osiemnaście miesięcy między marcem 1881 a październikiem 1882 roku widziało narodziny trzech twórców gigantów, w trzech krajach Wschodniej Europy: Béla Bartóka na Węgrzech, Igora Strawińskiego w Rosji oraz Karola Szymanowskiego w Polsce. Szymanowski chociaż mniej znany zasługuje na to by być wymieniony jednym tchem z pozostałą dwójką.

Karol Szymanowski – Koncert Skrzypcowy Nr 1

Karol Szymanowski stoi na czele kompozytorów niesłusznie niedocenianych. Zaczynał tworzyć od utworów fortepianowych w stylu Chopinesque, flirtował z wylewnością i energią Richarda Straussa i ostatecznie kończąc jako polska odpowiedź dla Beli Bartoka, dodał do swych prac koncertowych kompleksową rytmikę, kolczastą harmonię i interwały wzięte z rodzinnego kraju.

Karol Szymanowski

Karol Szymanowski – Pierwszy Koncert Skrzypcowy

Wpisany przez bluesever

Poniedziałek, 28 Styczeń 2013 14:26 -

W toku swojej kariery Szymanowski napisał około dwóch godzin wartościowych utworów na skrzypce, wliczając w to dwa koncerty z orkiestrą i kilka indywidualnych prac na skrzypce i fortepian. Jako pianista czuł się trochę niepewnie co do swoich zdolności pisania idiomatycznej muzyki skrzypcowej. Dlatego też zwrócił się o pomoc do eksperta – swojego przyjaciela skrzypka Pawła Kochańskiego. Oni wspólnie rozwinęli muzyczną symbiozę podobną do współpracy Brahmsa z Joachimem, tak więc odkrywając violinową muzykę Szymanowskiego poznajemy równocześnie artyzm Kochańskiego.

Paweł Kochański

Paweł Kochański (1887 – 1934) był bardzo cenionym wirtuozem w tamtych czasach, gorąco chwalonym przez swoich kolegów takich jak: Jascha Heifetz, Mischa Elman i Carl Flesch. Pianista Artur Rubinstein, który był orędownikiem muzyki Szymanowskiego często partnerował mu w recitalach.

Paweł Kochański

Karol Szymanowski – Pierwszy Koncert Skrzypcowy

Wpisany przez bluesever

Poniedziałek, 28 Styczeń 2013 14:26 -

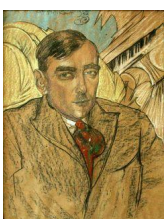
Mimo kosmopolitycznego światopoglądu Szymanowskiego, jego **Pierwszy Koncert Skrzypcowy** ujawnia ludowe korzenie. Inspiracją do jego powstania był wiersz członka grupy poetów Młodej Polski **Tadeusza Micińskiego** (1873-1918):

Wszystkie ptaszki hołd mi czynią, bo dziś me śluby z boginią. I oto nad jeziorem, stoim w kwieciu purpurowem, łzy szczęścia lejąc z zachwytem i trwogą, miłosną płonąć pożogą - ogień ogarnia te prastare drzewa i płaczą smolnymi łzami.

Tadeusz Miciński

Koncert Skrzypcowy Nr 1 Op.35 powstał w 1916 roku gdy kompozytor przebywał we wsi Zarudzie na Ukrainie, gdzie jego rodzice posiadali majątek ziemski. Podczas pracy nad instrumentacją koncertu Szymanowski pisał do Stefana Spiessa (9 września 1916 roku): *"Muszę powiedzieć, że jestem bardzo kontent z całości - znów różne nowe nutki - a zarazem trochę powrotu do starego. - Całość strasznie fantastyczna i nieoczekiwana."*

Karol Szymanowski – Pierwszy Koncert Skrzypcowy

Wpisany przez bluesever

Poniedziałek, 28 Styczeń 2013 14:26 -

Karol Szymanowski

Wszystkie pięć części koncertu grane są bez pauzy, jednak widać pewien rodzaj architektonicznej symetrii utworzonej przez następstwo trzech części w tempie *vivace* i pozostałych wolniejszych. Otwierające *Vivace assai* ustanawia główne elementy budowy koncertu, egzotyczny pejzaż, w którym grają skrzypce. Czelesta, harfa, instrumenty dęte i perkusja animują ten pejzaż a na nim skrzypce wynurzają się z wolną eteryczną melodią opartą o wschodnią skalę.

„Brzmienie jest tak magiczne, że ludzie tutaj byli całkiem unieruchomieni”

pisał Szymanowski po premierze do Kochońskiego, dodając:

„i wyobraź sobie Pawełku, skrzypce są w górze przez cały czas”.

Jest to prawdą merytorycznie jak i dosłownie – wysokie rejestry instrumentu lśnią wszędzie ponad orkiestrą. Po dramatycznym natężeniu orkiestry łagodnie przechodzimy do *Andantino*,

które migocą kaskadową linią zarówno skrzypiec jak i orkiestry.

Szymanowski - Koncert Skrzypcowy, partytura

Centralne *Vivace scherzando* to minutowy niespokojny bieg wokół szerokiej, zamaszystej sekcji skrzypiec, po którym *Allegretto* ponownie zmienia atmosferę na bardziej introspektywną, łagodną. Tym razem sinusoidalna orientalna linia pobrzmiwa nieco bluesowo. Ostatnia część tworzy entuzjastyczne solo pasażowe budujące

Karol Szymanowski – Pierwszy Koncert Skrzypcowy

Wpisany przez bluesever

Poniedziałek, 28 Styczeń 2013 14:26 -

---

tym razem nastrój romantyczny by powrócić do kontemplacyjnego świata nokturnów, który w końcu nabiera klimatu mistycznego. Jak wszystko inne w tym dziele jest to wysoce oryginalne i pozostawia nas w przekonaniu, że czy rozumiemy wszystko czy nie, to utwór jest arcydziełem.

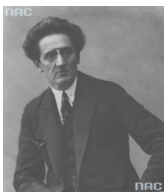

Szymanowski, Kochański, Fitelberg

Nieszczęśliwie, Szymanowski musiał czekać sześć lat na światową premierę - miała on miejsce 1 listopada 1922 w Filharmonii Warszawskiej. Solistą był **Józef Ozimiński**, zaś orkiestrę prowadził

Emil Młynarski.

Przed upływem dwóch lat Paweł Kochański zagrał ten koncert w Nowym Jorku a dyrygował Leopold Stokowski. Później Kochański grał go w innych większych miastach Ameryki.

Józef Ozimiński

Karol Szymanowski – Pierwszy Koncert Skrzypcowy

Wpisany przez bluesever

Poniedziałek, 28 Styczeń 2013 14:26 -

Koncert Skrzypcowy Nr 1 Karola Szymanowskiego jest uważany za jeden z pierwszych, o ile nie pierwszy nowoczesny koncert skrzypcowy. Przede wszystkim zerwał z XIX-wieczną tradycją i systemem dur-moll, wprowadzając w zamian nowe brzmienie, kolorystyczny język i nową wyrazistość, ekspesyjność. Ponadto, koncert ten, nawet w najszerszym rozumieniu, nie czerpie z żadnego znanego przedtem koncertu i prezentuje wyjątkowo oryginalne idee, zarówno w postaci aury, klimatu, nastroju budującego silne emocje, jak i formy. Jest to rzeczywiście koncert-poemat – taki, który nie ucieka od koncertowego i wirtuozowskiego charakteru, ale jednocześnie odrzuca klasyczną strukturę na rzecz jednoczęściowego (aczkolwiek wewnątrz bardzo zróżnicowanego) wiersza.

Karol Szymanowski